

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 4323/22
19.9.2024. године
Београд

У И М Е Н А Р О Д А

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Марине Јакић, председника већа, Ивана Илића и Татјане Обренчевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Владимир Мишковић, адвокат из Београда, ул. Др Александра Костића бр. 10, против тужене Републике Србије – Министарства одбране, коју заступа Војно правобранилаштво са седиштем у Београду, ул. Тимочка бр. 15, ради накнаде нематеријалне штете, вредност предмета спора 400.000,00 динара, одлучујући о жалби тужене изјављеној против пресуде Првог основног суда у Београду П. 56528/21 од 16.05.2022. године, у седници већа одржаној дана 19.09.2024. године, донео је

П Р Е С У Д У

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба тужене Републике Србије, Министарства одбране и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Првог основног суда у Београду П. 56528/21 од 16.05.2022. године у ставу првом изреке.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ решење о трошковима поступка садржано у ставу другом изреке пресуде Првог основног суда у Београду П. 56528/21 од 16.05.2022. године, па се **ОБАВЕЗУЈЕ** тужена Република Србија, Министарство одбране да тужиоцу АА на име парничних трошкова, уместо износа досуђеног првостепеним решењем, плати износ од 105.100,00 динара са затезном каматом почев од дана наступања услова за извршење, па до коначне исплате, а све то у року од 15 дана од дана пријема преписа пресуде, под претњом извршења.

ОДБИЈА СЕ као неоснован захтев тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка.

О б р а з л о ж е њ е

Побијаном пресудом Првог основног суда у Београду П. 56528/21 од 16.05.2022. године, ставом првим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете исплати износ од 300.000,00 динара са затезном каматом почев од 16.05.2022. године, па до коначне исплате. Ставом другим изреке обавезана је тужена да тужиоцу на име накнаде трошкова парничног поступка исплати износ од 114.100,00 динара са затезном каматом почев од дана наступања услова за извршење, па до

коначне исплате.

Тужена је против наведене пресуде благовремено изјавила жалбу побијајући је из свих законом прописаних разлога. Трошкове другостепеног поступка је тражила и определила.

Апелациони суд је испитао побијану пресуду у смислу одредбе члана 386 ЗПП и оценио да је жалба тужене делимично основана.

Првостепени суд није учинио битне повреде одредаба парничног поступка прописане одредбом чл. 374 ст. 2 тач. 1, 2, 3, 5, 7 и 9 ЗПП, на које другостепени суд пази по службеној дужности. Неосновано се жалбом тужене указује на битну повреду одредбе из чл. 374 ст. 2 тач. 7 истог закона, јер је позив за рочиште одређено за 16.05.2022. године, које је одржано у одсутности уредно позваног заступника тужене и на коме је изведен доказ саслушањем судског вештака, уручен заступнику туженог 17.02.2022. године, а што произишли из повратнице која се налази у спису предмета и која је снабдевена печатом Војног правобранилаштва и датумом пријема. Такође се неосновано жалбом тужене указује на битну повреду одредбе из чл. 374 ст. 2 тач. 12 ЗПП, јер је изрека побијане пресуде непротивречна, у складу са садржином исправа и записника у списима и може да се испита.

Према утврђеном чињеничном стању тужилац је у својству резерviste учествовао у рату и то у Војној пошти ... у временском периоду почев од 03.04.1999. године до 19.06.1999. године. Тужилац је за време бомбардовања био возач инжењерских машина и чистио је путеве од последица бомбардовања, због чега је више пута био у животној опасности и једном приликом је грађевинску машину, на којој га је непосредно пре тога одменио други војник, погодила бомба и разнела и машину и војника при чему је он у том тренутку био удаљен на свега 100 метара од инжењерске машине. Тужилац је инжењерске машине возио и ван ... и био је присутан када је једно село било засуто тепих бомбама које спаљују све у пречнику од 100 метара, па је том приликом страховао за свој живот обзиром да је пуно његових сабораца рањено и погинуло, те је све то тешко доживео. Након престанка бомбардовања тужилац се вратио својој кући и био је срећан што је уопште жив, а неуропсихијатру се због свог психичког стања које је било последица ангажовања у рату обратио 10.03.2014. године када је лекар специјалиста констатовао да је код тужиоца дошло до посттрауматског стресног поремећаја због чега је добио адекватну терапију. Тужилац је до тада одлазио код лекара и жалио се на несаницу, главобоље и слично, али није имао посттрауматски стресни поремећај јер су се те тегобе појављивале и губиле у различитим временским интервалима и од тренутка када се појавио посттрауматски стресни поремећај остао је трајан и више се није губио.

Медицинским вештачењем преко судског вештака неуропсихијатра утврђено је да је тужилац у својству резерviste током НАТО агресије доживљавао психичке трауме које су оставиле последице у његовом психичком здрављу. По повратку са АП КиМ тужилац је један период испољавао симптоме психотрауматизма у смислу акутног посттрауматског стресног реаговања за које је користио расположиве лекове за умирење. Симптоми су били превладани и нису се испољавали више година. Судски вештак сматра да постоји повезаност између кумулиране психичке трауме доживљене током НАТО агресије и боравка на територији АП КиМ и појаве психичких поремећаја у форми посттрауматског неуропског анксиозног паничног, као и посттрауматског

стресног поремећаја који су праћени маладиптивним образцима понашања уз снижену социолабилност, губитак сигурности, самопоуздања и контроле у понашању. Овај поремећај се испољава понашањем избегавања инструзивним мислима, вегетативним знацима, као и поремећаје расположења и исти је хроничног тока. Наведени поремећаја је утврђен 10.03.2014. године према постојећој документацији и прегледу тужиоца, а у том облику се одражава и данас, па је болест добила трајан и коначан облик три до шест месеци након утврђивања акутног облика од дана 10.03.2014. године. Медицинским вештачењем је утврђено да је умањење животне активности због хроничног психичког поремећаја 10% што се огледа у сниженој толеранцији, смањеној социјалној активности услед снижене воље и пажње и за сваку физичку и интелектуалну активност тужиоцу је потребан већи напор него да је здрав, а због чега у је смањена ефикасност у свим пословима. Болест је добила свој трајан и коначан облик 10.03.2014. године, а што је констатовано у извештају лекара специјалисте Опште болнице Лесковац тог дана.

На основу овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је закључио да је тужилац вршећи војну службу у рату на простору АП КиМ за време НАТО бомбардовања у периоду почев од 03.04.1999. године па закључно са 19.06.1999. године доживљавао психичке трауме које су оставиле последице на његово психичко здравље, те да су психичке трауме доживљене на ратишту довеле до појаве психичког поремећаја код тужиоца у форми посттрауматског неуротског акциозног паничног, као и посттрауматског стресног поремећаја због чега је тужилац од 10.03.2014. године под редовном терапијом. Болест је добила коначан облик три до шест месеци након утврђивања њеног акутног облика дана 10.03.2014. године и тужиоцу је због свега наведеног умањена општаживотна активност за 10%. По закључку првостепеног суда тужена је одговорна за насталу штету по принципу објективне одговорности у смислу одредбе чл. 173 и чл. 174 ЗОО, а тужиоцу припада правична новчана накнада за претрпљене душевне болове због умањења животне активности од 300.000,00 динара по критеријумима у време пресуђења.

Првостепени суд је оценио да потраживање тужиоца није застарело јер је тужилац тек 10.03.2014. године сазнао да болује од наведене болести, док је тужба у овој парници поднета 03.06.2016. године у складу са роком застарелости из чл. 376 ЗОО.

Супротно жалбеним наводима, правилно је првостепени суд, поступајући по налогу из решења Врховног касационог суда Рев. 4877/19 од 23.09.2021. године, закључио да је тужилац оболео од посттрауматског стресног поремећаја због учешћа у ратним дејствима на територији АП КиМ и то као припадник резервног састава Војске Југославије за време НАТО бомбардовања, да је болест из акутне фазе прешла у хроничну фазу и тако попримила облик коначног стања три до шест месеци након дијагностицирања 10.03.2014. године, а да је тужба поднета 03.06.2016. године пре протека рока застарелости прописаног чл. 376 ст. 1 и ст. 2 ЗОО, а због чега је правилно усвојио тужбени захтев и тужиоцу досудио 300.000,00 динара на име накнаде нематеријалне штете због умањења општеживотне активности на основу одредаба чл. 173 и чл. 174 ЗОО, јер је војна служба у ратним условима опасна делатност и држава за штету одговара као организатор те делатности, а износ накнаде је одмерен правилном применом одредбе члана 200 ЗОО.

Према одредби чл. 376 ст. 1 и ст. 2 ЗОО потраживање накнаде штете застарева за

три године од када је оштећени дознао за штету и за лице које је штету учинило, у сваком случају ово потраживање застарјева за пет година од када је штета настала. По чл. 361 ст. 1 ЗОО застарелост почиње тећи првог дана када је поверилац имао право да захтева испуњење обавезе ако законом за поједине случајеве није прописано нешто друго. Према наведеним одредбама рок застарелости се рачуна од тренутка сазнања за штету и лице које је штету причинило. Под сазнањем за штету подразумева се сазнање да је штета настала, као и сазнање о њеном обиму и висини. Под сазнањем учиниоца подразумева се сазнање о околностима у којима по правилима одштетног права одређени субјект одговара за штету. Међутим захтев за накнаду штете у сваком случају застарјева протеком објективног рока од пет година од настанка штете.

Психичке трауме које је тужилац трпео у резервном саставу Војске Југославије на ратишту оставиле су трајну последицу на његово здравље у виду умањења животне активности због појаве психичког поремећаја у форми посттрауматског неуротског анксиозног паничног и посттрауматског стресног поремећаја. Свест о наступању промена у психичком стању не подразумева и сазнање тужиоца да је дошло до настанка штете, јер ове психичке промене нису нужно морале водити и настанку трајног психичког поремећаја. Посттрауматски стресни поремећај представља хронично обољење, па штета настаје кад је болест прешла из акутне у хроничну фазу, јер је тада попримила облик трајног стања нарушеног здравља оштећеног. Саслушањем судског вештака медицинске струке поуздано је утврђено да је психички поремећај код тужиоца довео до умањења животне активности када је из акутне фазе прешао у хроничну три до шест месеци после 10.03.2014. године када је болест дијагностификована. Тужилац је сазнао за штету када су се појавиле психичке сметње и када је почело лечење код психијатра. Тужба је поднета 03.06.2016. године у оквиру објективног и субјективног рока застарелости, па потраживање супротно схватању жалбе није застарело.

Из наведених разлога, применом одредбе чл. 390 ЗПП, одлучено је као у ставу првом изреке.

Основано се жалбом тужене побиија решење о трошковима парничног поступка. По одредби чл. 154 ст. 1 ЗПП приликом одлучивања о парничним трошковима суд узима у обзир само оне трошкове који су странци били потребни за вођење парнице. Тужиоцу су били потребни издаци у висини састава тужбе с паушалом у износу од 9.000,00 динара, заступања адвокатом на 5 одржаних рочишта у износу од по 10.500,00 динара и на име приступа адвоката на 5 неодржаних рочишта у износу од по 6.000,00 динара, што укупно по важећој АТ износи 91.500,00 динара, као и на име вештачења износ од 12.000,00 динара и на име судске таксе на тужбе и пресуду у износу од по 15.800,00 динара, што укупно по важећој ТТ износи 31.600,00 динара, а што све укупно износи 135.100,00 динара. Међутим, како тужилац у свом трошковнику није тражио трошкове за приступ неодржаним рочиштима, то му првостепени суд правилно исте није ни досудио у износу од 30.000,00 динара. Поднесак тужиоца од 18.07.2016. године којим се изјашњава на наводе тужене из одговора на тужбу тако што објашњава чињеничне наводе тужбе сходно одредби чл. 154 ст. 2 ЗПП није био неопходан за вођење парнице, а због чега је при обрачуну трошкова наведена одредба у вези са одредбом чл. 163 ст. 2 ЗПП погрешно примењена, то је одлука о трошковима поступка преиначена и истом су досуђени укупни трошкови по опредељеном трошковнику у износу од 105.100,00 динара.

Из тих разлога одлучено је као у ставу другом изреке ове пресуде применом

одредбе чл. 394 тач. 4 ЗПП, у вези одредбе чл. 401 тач. 3 и чл. 402 истог закона.

Трошкови другостепеног поступка туженој нису признати, јер је успела само у незнатном делу, па је одлучено као у ставу трећем изреке ове пресуде применом одредбе чл. 165 ст. 1 ЗПП.

**Председник већа-судија
Марина Јакић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић